

Tomasz Huk

Edukacyjna wartość blogów internetowych

Chowanna 2, 142-157

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 2007	R. L (LXIII)	T. 2 (29)	s. 142–157
------------	--	---------------	-----------------	--------------	------------

Tomasz HUK

Edukacyjna wartość blogów internetowych

Educational value of the Internet blogs

Abstract: The article deals with the problem of the application of blogs into the primary level education. It describes the beginnings of blogs worldwide and in Poland. It discusses various aspects of blog application, however, a special emphasis is put on educational blogs. What is given focal attention is the analysis of the results of the studies on the educational value of learner blogs. The article characterises the blogs under investigation, and attempts at dividing them into categories. On the basis of the research findings, practical conclusions were made concerning the application of blogs in developing knowledge and abilities to effectively use information technology.

Key words: blog, educational blog, categories of learner blogs, blog structure

Obserwowany permanentny rozwój Internetu nie zawsze ma swoje odbicie w działaniach edukacyjnych. Sieć internetowa oferuje użytkownikom coraz większą gamę usług. W wyniku dotychczasowego ich rozwoju w obrębie sieci powstały różnorodne zależności. Jedna usługa opiera się na mechanizmach innej i odwrotnie. Ponadto każda z nich ewoluuje w swoim kierunku. Podlegają one stałemu udoskonaleniu i różnorodnym modyfikacjom. Ich liczba, jakość i stopień zaawansowania ulegają stałym zmianom wynikającym z postępu technologicznego (S i e m i e n i e c k i, L e w a n d o w s k i, 2001, s. 12). Coraz częściej obserwujemy sytuację, kiedy uczniowie na różnych poziomach edukacji lepiej orientują się

w możliwościach i usługach Internetu od swoich nauczycieli. Do takich usług stosunkowo nowych proponowanych w sieci należą blogi, których pierwotną formę odnajdujemy na prywatnych stronach internetowych. Blog to nietypowa strona internetowa, którą stosunkowo łatwo jest założyć, korzystając z gotowych szablonów. Łatwość obsługi stanowi jedną z przyczyn wzrostu zainteresowaniem blogami zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci.

Różnorodność form komunikacji występujących w Internecie wymaga, abym przytoczył szczegółową definicję pojęcia „blog”. Pojęcie to, jak wskazuje angielskojęzyczna *Wikipedia*¹, jest formą skrótową pojęcia „weblog” zaproponowaną przez Petera Merholza, jednego z pionierów amerykańskiego bloga.

Przedstawione w niniejszym artykule definicje pochodzą ze źródeł internetowych, przede wszystkim zaś z portali, które oferują internautom opcję nieodpłatnego założenia i użytkowania bloga. Przystępując zatem do zdefiniowania interesującego mnie pojęcia, zacznę od pierwotnej nazwy bloga. A zatem Weblog (w skrócie blog) jest to rodzaj strony internetowej, na której autor umieszcza datowane wpisy, wyświetlane kolejno, zaczynając od najnowszego². W innej definicji czytamy, że blog to prywatna strona w Internecie, prowadzona przez autora (jednego lub paru), na której poruszane są tematy cieszące się zainteresowaniem tych autorów³. Blog to internetowy dziennik lub pamiętnik⁴ umożliwiający prowadzenie zapisków na interesujący użytkownika temat⁵. Blog to publiczny pamiętnik. Może on przybrać formę zapisków z podróży, felietonów polityczno-społecznych czy listy ciekawych linków. Może też być zwykłym pamiętnikiem⁶.

Opierając się na przytoczonych definicjach i przeprowadzonych badaniach, przyjmuję, że blog to rodzaj strony internetowej, prowadzonej indywidualnie lub zespołowo w formie dziennika lub pamiętnika (Rudnicka, 2004, s. 49), w którym umieszczane są datowane wpisy wyświetlane kolejno, zaczynając od najnowszego, przy czym jest możliwość ich komentowania przez odwiedzających internautów.

¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

³ <http://blog.onet.pl/0,0,pomoc.html> [data dostępu: 19.04.2006].

⁴ <http://blog.interia.pl/> [data dostępu: 19.04.2006].

⁵ <http://blog.idg.pl/pomoc.php#p1> [data dostępu: 19.04.2006].

⁶ http://plog.sputnik.pl/_pomoc/blog [data dostępu: 19.04.2006].

Historia powstania blogów

Źródeł powstania blogów doszukiwać się możemy w Stanach Zjednoczonych, gdzie w 1990 roku internetowe forum WebEx stworzyło możliwość bieżącej rozmowy z „wątkami”. „Wątki” te łączyły wiadomości na elektronicznej tablicy. Współczesny blog rozwinął się z internetowego pamiętnika czy dziennika, do którego ludzie pisali sprawozdania z ich osobistego życia. Pierwszy taki blog powstał w 1995 roku. Termin „weblog” „ukuty” został przez Jorna Bargerę 17 grudnia 1997 roku. Z kolei jednym z najwcześniejszych blogerów był Justin Hall, który zaczął blogować 12 lat temu podczas studiów. Z początku powolny start blogowania gwałtownie nabrał popularności, co zaobserwować można było na stronach firmy Xanga, która w 1996 roku miała tylko 100 zarejestrowanych użytkowników blogów, a w roku 2005 było już ich 50 mln. W marcu 2003 terminy „weblog”, „weblogging”, „weblogger” umieszczone zostały w oksfordzkim słowniku języka angielskiego⁷. Inne źródło internetowe podaje, że prawdopodobnie słowo „weblog” wymyśliła i pierwszym sieciowym kronikarzem była w 1996 roku Amerykanka Carolyn Burke⁸.

Popularność blogów w Polsce zaobserwowano na przełomie 2001 i 2002. Pierwszym polskim serwisem internetowym umożliwiającym pisanie własnego bloga był serwis <http://nlog.org>, który zaczął działać już w czerwcu 2000 roku. Kilka miesięcy po powstaniu tego serwisu swoją działalność rozpoczął serwis <http://blog.pl>, który jest obecnie największym polskim serwisem blogowym. 15 listopada 2004 roku nazwę „blog” w Polsce, jako znak towarowy, zarejestrowała firma GERY Design – Gerard Grech z Wrocławia⁹.

Zastosowanie blogów

Blog najczęściej wygląda jak lista, ciąg notek czy postów. Notki mogą być bardzo różnej treści – może to być pamiętnik, zbiór prywatnych refleksji, zbiór wiadomości, galeria zdjęć lub ilustracji. Mogą to być eseje, poradniki, gry narracyjne czy przepisy kulinarne, także opisy znalezisk w sieci i linki. Mogą to być także powieści w odcinkach czy zbiory wierszy.

⁷ <http://en.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

⁸ <http://miasta.gazeta.pl/plock/1,35683,1916498.html> [data dostępu: 19.04.2006].

⁹ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

Niektóre grupy, rodziny czy „bandy” tworzą swoje blogi, by wymieniać się opiniami i mieć swoje własne miejsce w sieci, tworząc blogi grupowe. Blogi są popularne również w biznesie – bywają traktowane jako miejsce do autoprezentacji, do wymiany informacji fachowych, edukacji czy też jako miejsce gromadzenia wieści i nowości¹⁰.

Wnikliwe rozróżnienie blogów odnajdziemy w anglojęzycznej encyklopedii Wikipedia, gdzie blogi podzielone zostały na:

- płatne i bezpłatne,
- osobiste lub należące do firm, organizacji,
- blogi o tematyce: społecznej, kulturowej, biznesowej, naukowej, politycznej,
- blogi prowadzone w formie aktualności,
- blogi wyborcze, dotyczące kampanii wyborczych,
- blogi będące platformami współpracy między internautami,
- moblogi zawierające informacje dotyczące telefonii komórkowej,
- blogi jako „spamy” reklamowe,
- fotoblogi z galeriami zdjęć,
- blogi klubowe,
- blogi edukacyjne.

Na szczególną uwagę, z punktu prowadzonych przeze mnie badań, zasługuje ostatnia forma blogów, która w Polsce jest jeszcze mało znana. W blogach edukacyjnych uczniowie mogą dzień po dniu informować „czego się uczą”, a nauczyciele „czego uczą”. Za pośrednictwem blogów nauczyciel może prowadzić lekcje, informować o pracach domowych. Taka aplikacja ma więc wiele korzyści, ponieważ:

1. Uczeń może nadrobić zaległości, jeżeli dużo lekcji opuścił.
2. Nauczyciel może przedstawić na blogu swój plan nauczania.
3. Na blogu można zamieścić dokładne streszczenie lekcji prowadzonych przez nauczyciela.
4. Blogi motywują uczniów do czytania i pisania.
5. Blogi mogą również być wykorzystywane jako elektroniczne kroniki klasowe, albumy ze zdjęciami¹¹.

To, co odróżnia blogi od typowej strony internetowej, to możliwość skorzystania z gotowych szablonów przy tworzeniu blogów, posiadanie systemu archiwizacji wpisów, możliwość komentowania wpisów przez czytelników, a także zestaw linków (tradycyjnie umieszczany w bocznej kolumnie) do blogów polecanych przez autora (tzw. blogroll) i innego rodzaju stron WWW. Autorzy blogów zazwyczaj śledzą inne blogi, „linkują” do nich i nawiązują kontakty z ich autorami, przez co siatka blogów zaczy-

¹⁰ <http://blog.onet.pl/0,0,pomoc.html> [data dostępu: 19.04.2006].

¹¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

na funkcjonować jako większa, powiązana całość. W przypadku blogów poświęconych specyficznej tematyce wymiana myśli między autorami może sprzyjać rozwojowi danej dziedziny wiedzy. Najbardziej popularne systemy pozwalające na tworzenie weblogów dzielą się na: serwisy WWW z blogami, w których można założyć swój blog; oprogramowanie, które instaluje się we własnym zakresie na własnym koncie na serwerze WWW¹².

Cel badań, problemy badawcze

Celem poznawczym badań było określenie przydatności edukacyjnej blogów internetowych należących do uczniów drugiego etapu nauczania w szkole podstawowej.

Problemy badawcze:

- Ilu uczniów klas IV–VI w badanej próbie szkoły podstawowej posiada swoje blogi?
- Jaki jest cel zakładania przez uczniów blogów?
- Jakie informacje zamieszczane są na uczniowskich blogach?
- Jaki jest czas funkcjonowania uczniowskich blogów?
- Jaka wartość edukacyjną posiadają uczniowskie blogi?

Narzędzia badawcze i przebieg badań

Przeprowadzone badania miały charakter diagnostyczny, wykorzystana została metoda sondażu diagnostycznego i metoda analizy oraz interpretacji wytworów działania. Narzędzia, których użyto w przeprowadzonych badaniach, to kwestionariusz ankiety dla uczniów klas IV–VI (poprzedzony wywiadem) i kwestionariusz analizy blogów.

Kwestionariusz ankiety dla uczniów klas IV–VI skonstruowano w celu:

- opisanie użytkowników blogów internetowych, poznania ich opinii na temat blogów,
- wyłonienia grupy blogów odwiedzanych przez ankietowanych.

Kwestionariusz analizy blogów skonstruowano w celu:

- scharakteryzowania odwiedzanych przez uczniów blogów pod kątem ich zawartości,

¹² <http://pl.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].

- scharakteryzowania właściciela bloga,
- określenia struktury i modułów wykorzystanych w blogach,
- określenia częstotliwości aktualizowania i odwiedzania blogów,
- określenia czasu funkcjonowania blogów,
- wyłonienia tych elementów blogów, które istotne są dla potrzeb diagnozy edukacyjnej.

Badania przeprowadzone zostały w Szkole Podstawowej nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Katowicach. Szkoła posiada 25 oddziałów. Liczy 518 uczniów, w tym 48 uczniów jest niepełnosprawnym. W badaniach uczestniczyło 283 uczniów z klas IV–VI. Badania zorganizowane były w trzech etapach:

Pierwszy etap polegał na przeprowadzeniu wywiadu, którego celem było wyłonienie grupy uczniów klas IV–VI posiadających własne blogi internetowe.

Drugi etap polegał na przeprowadzeniu ankiety wśród uczniów posiadających własne blogi internetowe. Łącznie rozdano 36 kwestionariuszy ankiety dotyczącej blogów.

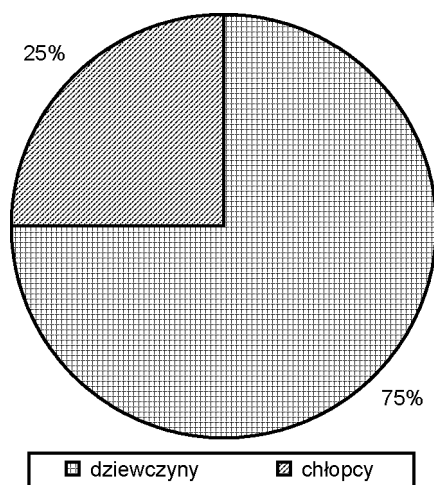
Trzeci etap polegał na analizie wszystkich blogów, których adresy internetowe podane były w kwestionariuszu ankiety. W zbiorze analizowanych blogów znalazły się zarówno blogi ankietowanych, jak i blogi, które zdaniem ankietowanych były „najlepsze”, na jakie natknęli się ankietowani w sieci. Łącznie przeanalizowano 44 blogi.

Analiza wyników badań

W przeprowadzonych badaniach wzięło udział 283 uczniów z klas IV–VI, z czego 87 uczniów z klas IV, 101 z klas V i 95 z klas VI. Badania przeprowadzone zostały w drugim semestrze roku szkolnego 2005/2006. Na każdym z badanych poziomów nauczania, tzn. w klasie IV, V i VI realizowana była godzina informatyki tygodniowo, dla chętnych uczniów odbywało się kółko komputerowe. W programie nauczania informatyki klas od IV do VI jak również w programie zajęć kółka komputerowego nie było treści nauczania związanych z blogami internetowymi. Po przeprowadzeniu wywiadu wśród wszystkich uczniów klas IV–VI własne blogi posiadało 36 uczniów, co stanowi 13% uczniów uczęszczających do klas IV–VI.

Dokonując podziału użytkowników blogów ze względu na wiek, badania wykazały, że nie ma wielkiej różnicy między liczbą uczniów posiadających blogi w klasach IV, V czy VI. W klasach IV 11 uczniów posiadało własne blogi – 13% wszystkich uczniów klas IV, w V klasach 11 uczniów

– 11% wszystkich uczniów klas V i w VI klasach 14 uczniów – 15% wszystkich uczniów klas VI. Spośród badanych blogów 75% należało do dziewczyn, gdzie w formie pamiętnika opisywane były fakty i wydarzenia dnia codziennego zob. wykres 1.

Wykres 1. Uczniowie posiadający własne blogi

Zanim przystąpię do analizy zawartości blogów internetowych, warto zaznaczyć, że 99% badanych blogów założonych zostało na portalu www.onet.pl. Blogi te mają domenę *nazwa użytkownika.blog.onet.pl*. Przykładowe nazwy blogów to:

- www.psy-kotki.blog.onet.pl
- www.monisia1231.blog.onet.pl
- www.vivi-kiki.blog.onet.pl
- www.nico-man.blog.onet.pl
- www.gruha.niunia.pl
- www.psy-kroliki.blog.onet.pl

82% badanych blogów miało tytuły umieszczone w górnej, środkowej części blogów na tle wstawionej grafiki komputerowej. Wygląd blogów dopasowany był tak, aby jak najlepiej oddawał zainteresowania i cechy jego właściciela. W zbiorze tytułów blogów wyróżniłem następujące kategorie:

1. **Tytuły sentencje**, np. „Być miłym i wesołym to znaczy mieć miłego przyjaciela”, „Muszę silna być, wciąż przed siebie iść, wygrać co się da to cała ja”, „Cokolwiek człowieka spotka, powinien podnieść się i dążyć ciągle naprzód przez całe życie”;

2. **Tytuły powitania**, np. „Mój bloczek”, „Cze to ja Bartek”, „Witaj na blogu Agi, baw się dobrze i zostaw komentarz”;

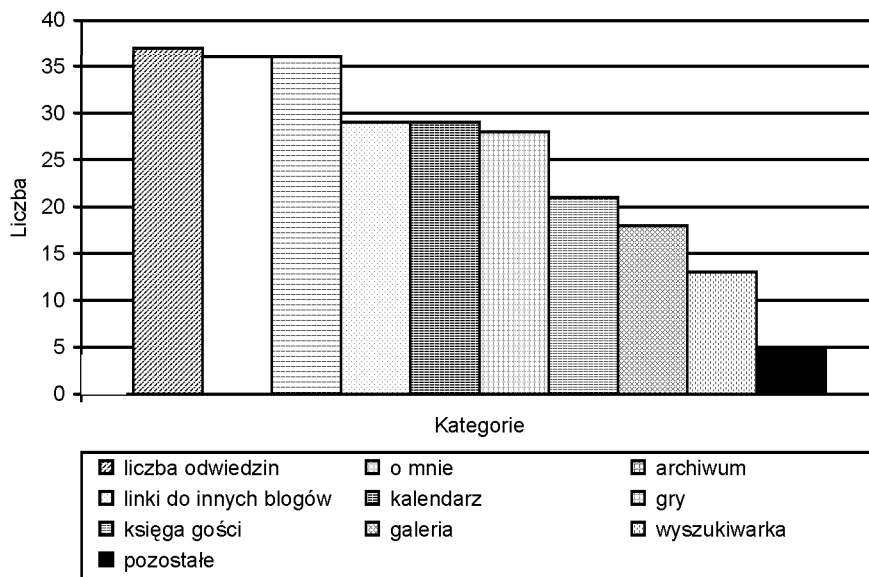
3. **Tytuły reklamy**, np. „Konkurs się rozpoczął”, „Gierki, gify”, „Tylko u mnie same hity”;

4. **Tytuły o zabarwieniu emocjonalnym**, np. „Świneczko kocham Cię”, „Snem było życie, dopóki Ty nie pojawiłeś się wtedy w nim”, „Miłość jest piękna, gdy jest z wzajemnością”;

5. **Tytuły wierszowane**, np. „Gdzie dużo piwnic, strachów i płotów, tam zaczyna się królestwo kotów”, „Żaden dzień się nie powtórzy, nie ma dwóch podobnych nocy, dwóch tych samych pocałunków, dwóch jednakich spojrzeń w nocy”.

6. **Tytuły w języku obcym**, przede wszystkim – angielskim, np. „Welcome”, „You man”, „I love you”, „Fashion blogger”, „This is my blog Nico”.

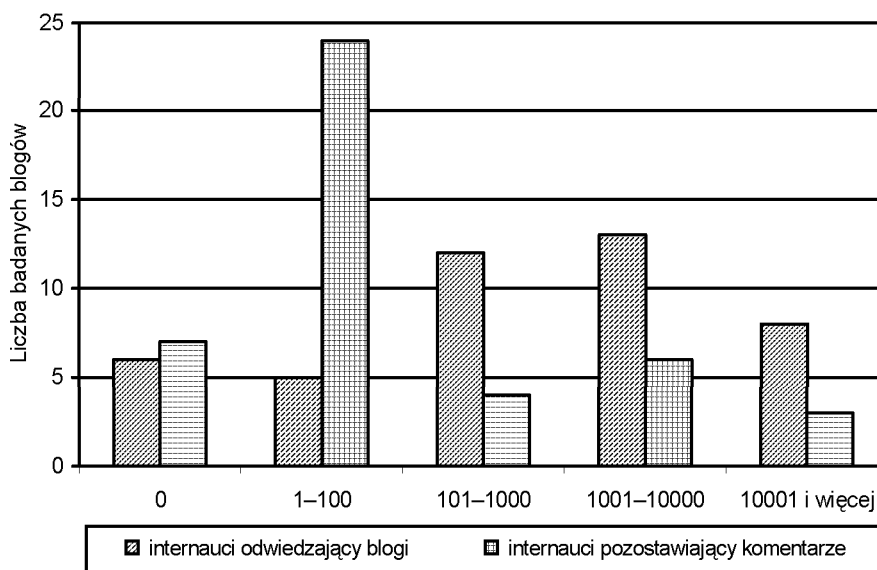
Kolejnym etapem analizy blogów uczniowskich było rozpoznanie struktury, czyli podziału obszaru blogów dokonanego przez uczniów na kategorie tematyczne. Uczniowie, mając pewien zasób zgromadzonych informacji, katalogują informacje, tworząc kategorię. Wiele z kategorii (modułów) oferowanych jest przez portal internetowy udostępniający miejsce na serwerze. Uczniowie mogą, ale nie muszą wykorzystać wszystkich propozycji portalu.

Wykres 2. Kategorie występujące w blogach

Najczęściej, bo w 84% badanych blogów, pojawiała się kategoria „Liczba odwiedzin”. Jest to obszar na blogu, w którym umieszczony jest licznik wskazujący liczbę odwiedzin danego bloga i liczbę pozostawionych komen-

tarzy (od daty powstania bloga). Informacje te wykorzystywane są do oszacowania otwartości autora na kontakt (Rudnicka, 2004, s. 49). A zatem im większa liczba odwiedzających i wpisujących się osób na bloga, tym blog cieszy się większą popularnością, co przynosi satysfakcję i renomę właścicielom blogów. Należy zauważyć, że na blogach uczniowskich zdecydowanie więcej jest odwiedzających blogi, aniżeli pozostawiających na nich wpisy. Stosunek odwiedzających blogi do pozostawiających komentarze ilustruje wykres 3.

Wykres 3. Relacje między odwiedzającymi a pozostawiającymi komentarze na badanych blogach

W sumie we wszystkich zbadanych blogach liczba odwiedzin równa była 4 082 452, a liczba pozostawionych komentarzy 78 665, co stanowi o 50-krotnej różnicy.

Na wykresie zauważyć możemy, że wśród badanych blogów najwięcej, bo 56%, stanowiły blogi, na których liczba pozostawionych komentarzy wahała się od 1 do 100. Jest to stosunkowo mała liczba pozostawionych komentarzy. W grupie takich blogów znajdują się te z krótkim, jak i długim okresem funkcjonowania. W pierwszym przypadku jest dość oczywiste, że nowe blogi mają mało wpisów, to dlaczego blogi z długim okresem funkcjonowania mają małą ilość komentarzy? Przyczyna ta wynika z braku zainteresowania się blogiem przez jego właściciela. Ponieważ zajmowanie się blogiem wiąże się z poświęceniem czasu na aktualizację informacji, zareklamowaniem bloga wśród koleżanek i kolegów, i na innych blogach, uczestnictwie w konkursach „na najlepszy blog”.

Powyższe wnioski potwierdzają również opinie ankietowanych uczniów, gdzie na pytanie: „Jakie są wady blogów?” jeden z nich odpowiedział: „pisanie notatek, lub opowiadań zabiera dużo czasu”¹³. Blogowanie w odniesieniu do klasycznej strony internetowej, jest zajęciem bardziej angażującym czasowo i skłaniającym do refleksji nad sobą. Motywacja założenia bloga jest początkowo największa (Rudnicka, 2004, s. 50), z czasem gdy nie widać współmiernych efektów do włożonej pracy, następuje spadek motywacji, co w konsekwencji powoduje brak zainteresowania się swoim blogiem. Najmniejszą liczbę blogów stanowiły te, które miały 10 001 i więcej komentarzy. Są to blogi, których czas funkcjonowania przekraczał rok. Wśród badanych blogów znalazły się również takie, w których liczba odwiedzających i pozostawiających komentarze równa była zeru.

Drugą co do wielkości kategorią była kategoria „O mnie” wstępująca w 82% badanych blogów. W kategorii „O mnie” uczniowie podawali następujące informacje opisujące swoją osobę: swoje imię – w 77% badanych blogów; swój wiek – w 57% badanych blogów; swoje zainteresowania – w 50% badanych blogów; numer komunikatora Gadu-Gadu – w 32% badanych blogów; miejscowość zamieszkania – w 27% badanych blogów; adres e-mail – w 7% badanych blogów; w jednym blogu uczeń podał swoje imię i nazwisko.

Oto kilka przykładowych informacji umieszczanych w kategorii „O mnie”¹⁴:

1. „Mam 11 lat i mam na imię Nicole P mówią mi Nico interesuje się grami na kompa chodzę na krata lubię muzykę techno wszystkie rodzaje czyli dance, hardstail co by tu jeszcze powiedzieć bardzo lubie grać w kosza może jestem mały 1m40cm ale robie niezłe chwytty prawie zawsze wygrywam no i tyle :D”

2. „Udaje czarownicę Sabrinę Spelman, interesuje się czarami, pisze opowiadania tak jakby była czarownicą”

3. „Świnki morskie Ja Artur ogłaszam wszystkim ze kocham zwierzęta! Teraz coś o mnie: IMIĘ: Artur NAZWISKO: po tatusiu! CO LUBIĘ?: zwierzęta, rodzinę ULUBIONY KOLOR :zielony LAT:11 ULUBIONY PRZEDMIOT: w-f”

4. „Moje ustta :P nazywam sie Monika mam 13 lat (prawie)chodze od 6 klasy nazwisko nie powiem mieszkam w katowicach mam 2 siostry Wiole ktura ma 16 lat i Basie ktura ma lat 4, kocham zwierzaki i chłopaków takich jak]żartowałam nie powiem jakich czasami mam i intresuje się”

¹³ Odpowiedź znajduje się w ankiecie nr 010.

¹⁴ W cytatach z blogów zachowano oryginalną pisownię.

Informacje znajdujące się w kategorii „O mnie” na blogach uczniowskich są cennym źródłem wiedzy o uczniu, o jego zainteresowaniach i chociażby umiejętnościach ortograficznych. Uczniowie, podając informację o sobie, nie chcą być anonimowymi uczestnikami w Internecie. Podawane informacje służą poszukiwaniu rówieśników, osób takiej samej płci, o takich samych lub podobnych zainteresowaniach. Blog staje się wtedy miejscem wymiany doświadczeń i myśli. Internet ma jednak dwie strony – jasną i ciemną, ułatwia pokazywanie prawdy, ale też zachęca do zabawy i kłamstwa (R u d n i c k a, 2004, s. 55). Należy więc zwrócić uwagę na informacje zawarte w blogach uczniowskich, zwłaszcza zbyt szczegółowe dane osobowe, które mogą być przyczyną czyhającego w sieci niebezpieczeństwa. I to nie tylko ze strony dorosłych, ale i również ze strony rówieśników. Przeprowadzone badania wykazują, że w blisko 30% blogów znajdują się dane związane z miejscem zamieszkania ucznia, numerem komunikatora internetowego. Mając takie informacje, anonimowi internauci mogą w łatwy sposób manipulować dzieckiem, krzywdząc je.

Równie często jak kategoria „O mnie” pojawiała się kategoria „Archiwum” – 82%. Jak sama nazwa wskazuje, jest to miejsce, gdzie znajdują się nieaktualne komentarze. Każdy z internatów może prześledzić wpisy dokonane przez właściciela bloga, jak i odwiedzające osoby. Wpisy te posegregowane są najczęściej według miesiąca, w dwóch badanych blogach archiwum podzielone były na tygodnie np. „32 tydzień w roku”.

W 66% blogów znajdował się kalendarz wskazujący aktualną datę i kategoria „Linki do innych blogów”. W tej ostatniej kategorii umieszczone były hiperłącza do blogów koleżanek i kolegów, a także do najlepszych blogów znalezionych w sieci (przez właściciela bloga). Umieszczenie hiperłącza do bloga koleżanki lub kolegi jest świadectwem aprobaty drugiej osoby.

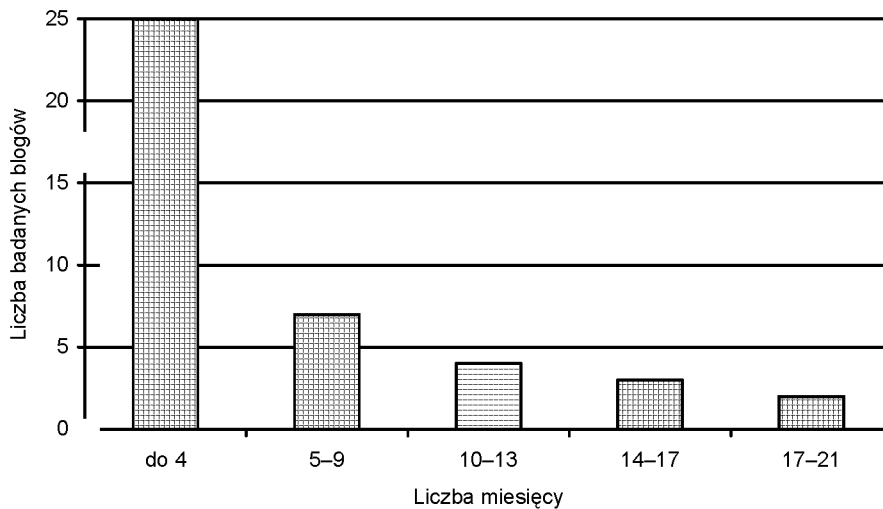
Dość popularną kategorią są „Gry” – 64%. Kategoria ta często nazywana przez dzieci „Gierki” znajdowała się na każdym blogu należącym do chłopaka. W kategorii „Gierki” umieszczane są hiperłącza do stron internetowych zawierających gry komputerowe.

Kolejną kategorią jest „Księga gości”, która w jednym z blogów nosiła nazwę „Księga kumpli”. Jest to miejsce na blogu, gdzie każdy internauta, bez zalogowania się, jako anonim może wpisać komentarz. Wpisywanie komentarzy nie jest w żaden sposób kontrolowane, a więc każdy może napisać to, co myśli, chociaż nie zawsze są to, pozytywne opinie o blogu lub jego właścicielu.

W kategorii „Galeria” – 41% zazwyczaj umieszczane były zdjęcia postaci z bajek i filmów. Na jednym z badanych blogów znalazło się zdjęcie właściciela bloga.

Tylko 30% badanych blogów posiadało założoną „Wyszukiwarkę”. Jest to moduł ułatwiający znalezienie konkretnych informacji w danym blogu. W kategorii „pozostałe” – 11% umieściłem moduł „Sondy”, który umożliwia przeprowadzenie sondy na jakiś temat i moduł „Czat” umożliwiający bezpośrednią rozmowę przez Internet.

W niniejszej analizie poruszyłem problem czasu funkcjonowania blogów uczniowskich. Dokonując szczegółowej analizy, zmierzyłem okres między powstaniem a ostatnią aktualizacją zaobserwowaną w dniu analizy bloga. Dodam, że wszystkie blogi badane były w tym samym tygodniu (zob. wykres 4).

Wykres 4. Okres funkcjonowania badanych blogów

Spośród badanych blogów najwięcej było tych, których okres funkcjonowania wynosił do 4 miesięcy, stanowiło to 61% blogów. W dalszej kolejności następuje diametralny spadek od 5 do 9 miesięcy – 17%, od 10 do 13 miesięcy – 10%, a od 14 do 17 miesięcy – 7% i od 18 do 21 miesięcy – 5%. Wykres 4 wskazuje zmniejszającą się liczbę blogów aktualizowanych na bieżąco, obserwujemy tutaj tendencję spadkową wraz z upływem czasu.

Szczególną wartość edukacyjną posiadają wpisy właścicieli blogów. Dzieci najczęściej piszą o:

- swoich zainteresowaniach – 66%,
- koleżankach i kolegach – 45%,
- sytuacjach występujących między uczniami a nauczycielami, między uczniami a uczniami – 43%,
- konkursach, które ogłosili na najlepszego bloga – 41%,
- swoich pierwszych zainteresowaniach płcią przeciwną – 17%.

Szczególnie ciekawym zjawiskiem są, wspomniane już, ogłaszane konkursy na najlepszego bloga. Analizując blogi uczniowskie, zastanawiałem się, co motywuje dzieci do uczestnictwa w konkursach. Analiza blogów wykazała, że czynnikiem motywującym są tutaj nagrody w postaci: ciekawych zdjęć przesyłanych przez Internet, linków do ciekawych stron internetowych, wpisanych komentarzy na blogu zwycięzcy 20, 50, 100 i więcej razy. Ta ostatnia forma była najczęściej stosowaną nagrodą w ogłaszanych przez dzieci konkursach. Wpisy, czyli komentarze, nazywane były przez dzieci „komciami” i „komentami”. W efekcie zwycięzca na najlepszego bloga podnosił swoje statystyki osób, które wpisały się na bloga, otrzymując np. „100 komci” (wpisów) wraz z umieszczeniem hiperłącza na liście najciekawszych blogów osoby ogłaszającej konkurs. Mieszanka dziwnie wyglądających słów sprawia, że w obliczu konieczności nawiązania kontaktu z internautami niejedyn laik po prostu wyłączyłby komputer. Wystarczy jednak poznać kilka podstawowych praw, jakimi rządzi ten internetowy slang, aby nie tylko móc swobodnie nawiązywać kontakty w sieci, nie uchodząc przy tym za początkującego, ale nawet go polubić. Do podstawowych praw rządzących w pisowni internetowej zaliczyć możemy: skrótowość, brak polskich znaków, przestawiona kolejność liter, akronimy, cyfry, słowa pochodzenia angielskiego, zwroty dźwiękonaśladowcze, oryginalne wyrazy (Miodek, 2005, s. 242–244). Nie wszystkie wcześniej wymienione prawa występowały w badanych blogach, co zapewne związane jest z umiejętnościami językowymi młodych internautów.

Należy wspomnieć, że wśród analizowanych blogów znalazły się takie, których tematyka dotyczyła: postaci Jana Pawła II, recenzji filmów dla dzieci, pisania ciekawych opowiadań czy wydarzeń klasowych prowadzonych w formie kroniki umieszczanej na blogu klasowym.

Odnosząc się do analizy wyników przeprowadzonej ankiety, która stanowiła integralną część analizowanych blogów, na postawione w ankiecie pytanie: „Kto zachęcił Cię do założenia bloga?”, 70% ankietowanych uczniów wybrało odpowiedź: kolega, koleżanka, w dalszej kolejności – 18% ankietowanych uczniów stwierdziło, że samodzielnie założyli blog, bez żadnej zachęty. Tylko 12% badanych uczniów stwierdziło, że do założenia bloga zachęciło ich rodzeństwo.

Aby dowiedzieć się, w jakim celu dzieci zakładają swoje blogi, postawiłem w ankiecie pytanie otwarte: „Do czego Twoim zdaniem używamy blogów?” Wszystkie odpowiedzi podzieliłem na następujące kategorie:

- dla rozrywki – takiej odpowiedzi udzielało 69% ankietowanych;
- żeby dzielić się swoimi przemyśleniami, wrażeniami i emocjami – 33% ankietowanych;
- dla pozyskania informacji na różne tematy – 22% ankietowanych;

- aby poznać innych ludzi – 8% ankietowanych;
- żeby pochwalić się swoim blogiem – 6% ankietowanych;
- dla rozwijania swoich umiejętności informatycznych – 6% ankietowanych.

Dzieci najczęściej zakładają swoje blogi, aby gromadzić na nich hiperłącza do ciekawych gier i stron internetowych. Blog staje się miejscem, gdzie uczniowie mogą przeglądać swoje galerie, tapety komputerowe czy animowane gify. W końcu założenie bloga to powód do opisywania swoich przeżyć, emocji i ciekawych wydarzeń dnia codziennego. W tym sensie blogi zaczęły przejmować rolę tak popularnych (zwłaszcza w szkołach podstawowych) pamiętników. Ta elektroniczna forma pamiętnika trafia do wielu odbiorców (Rudnicka, 2004, s. 47), których w żaden sposób właściciel bloga nie może ograniczyć i kontrolować. Pamiętnikarską formę blogów mają przede wszystkim blogi należące do dziewczyn. Forma ta nie jest jedną z funkcji, którą pełniły analizowane blogi, stwarzały również możliwość autoprezentacji¹⁵. Blogi dla wielu uczniów są cennym źródłem informacji i to nie tylko informacji typowo pamiętnikarskich ale informacji na konkretny temat. Na analizowanych blogach znajdowały się recenzje filmów, zdjęcia najnowszych modeli samochodów, najnowsze zdjęcia z kreskówki dla dzieci. Stosunkowo mała liczba ankietowanych uważa, że blogi tworzy się po to, aby się nimi pochwalić, ta sama liczba uczniów twierdzi, że blogi tworzy się w celu poprawienia lub rozwoju umiejętności informatycznych.

Analizując blogi uczniowskie, odniosłem wrażenie, że niektóre wpisy dokonywane były w pośpiechu. Świadczy o tym ilość błędów, literówek i brak sensu zdań występujących w blogach. Na co i niektórzy odwiedzający blogi zwracali uwagę, pozostawiając komentarze dotyczące popełnianych błędów ortograficznych. Kończąc analizę, należy dodać, iż w trakcie prowadzonych przeze mnie badań wzrosło zainteresowanie blogami wśród uczniów badanej populacji. Dzieci zaczęły zadawać pytania, co to jest blog, jak go można złożyć? Wynika z tego, że zapotrzebowanie na taką formę komunikacji internetowej występuje wśród uczniów klas IV–VI szkoły podstawowej. Zainteresowanie to zapewne implikuje dominacja komunikacji z mediami nad społeczną komunikacją interpersonalną (Juszczak, 2005, s. 29).

¹⁵ Na temat autoprezentacji w Internecie więcej informacji znaleźć można w Rudnicka, 2004, s. 44–57.

Wnioski

Na podstawie przedstawionych wyników badań sformułowalem następujące wnioski, które podzieliłem na te, które dotyczą programu nauczania i te związane z programem wychowawczo-profilaktycznym w szkole podstawowej.

Wnioski dotyczące programu nauczania klas IV–VI w szkole podstawowej:

1. Należy poszerzyć program nauczania informatyki w klasach IV–VI szkoły podstawowej o treści związane z zakładaniem i użytkowaniem blogów internetowych. Podczas realizacji tychże treści nauczyciele powinni zwrócić uwagę na:

- funkcjonalność i formę blogów, nie tylko na te, które związane są z internetowymi pamiętnikami czy dziennikami, ale i inne, np. autoprezentacje zachęcające również chłopców do założenia i użytkowania bloga,
- ofertę i możliwości portali internetowych, na których zakładane są blogi,
- możliwości konstrukcyjne i graficzne zakładania blogów, w tym wykorzystania możliwie dużej ilości modułów proponowanych przez oprogramowanie do tworzenia blogów.

2. Należy wykorzystać blogi w realizacji celów edukacyjnych poszczególnych przedmiotów w klasach IV–VI szkoły podstawowej przez stawianie zadań uczniom, których efektem będzie stworzenia blogów o określonej tematyce związanej z programem nauczania.

3. Należy wykorzystać blogi jako metodę nauczania przez zabawę.

Wnioski dotyczące programu wychowawczo-profilaktycznego klas IV–VI w szkole podstawowej:

1. Zaproponować nauczycielom nauczania blokowego, pedagogom i psychologom szkolnym wykorzystanie możliwości diagnostycznych blogów uczniowskich. W szczególności diagnozy dotyczącej:

- umiejętności ortograficznych dziecka,
- umiejętności informatycznych dziecka,
- panujących stosunków i relacji między uczniami i uczniami a nauczycielami,
- zainteresowań ucznia.

2. Należy umieścić w programach profilaktycznych szkół treści związane z niebezpieczeństwem, jakie niesie Internet. W szczególności zaś zwrócić uwagę uczniom na wpisywanie zbyt wielu informacji (danych osobowych) o sobie.

3. Wykorzystać blogi w programach wychowawczo-profilaktycznych szkół podstawowych, potraktować jako metodę do wyrabiania nawyku systematyczności, odpowiedzialności za umieszczane treści na blogu.

4. Wykorzystać blogi jako kroniki klasowe, miejsce informacji o tym, co dzieje się w społeczności szkolnej.

Potwierdzeniem owych wniosków jest sytuacja, którą obserwujemy w kontaktach dziecka z mediami elektronicznymi, które mają w dużej mierze wpływ na rozwój dziecięcej sfery intelektualnej, emocjonalnej (a nawet fizjologicznej), motywacyjnej, kształcąco-poznawczej i etyczno-moralnej (aksjologicznej) dziecka (J u s z c z y k, 2005, s. 29).

Bibliografia

- J u s z c z y k S., 2005: *Dziecko w świecie wiedzy, informacji i komunikacji*. W: *Dziecko w świecie wiedzy, informacji i komunikacji*. Red. S. J u s z c z y k, I. P o l e w c z y k. Toruń.
- M i o d e k M., 2005: *Tworzenie się nowych kodów językowych w komunikacji społecznej*. W: *Dziecko w świecie wiedzy, informacji i komunikacji*. Red. S. J u s z c z y k, I. P o l e w c z y k. Toruń.
- R u d n i c k a P., 2004: *Elektroniczne „ja” – podstawowe zagadnienia autoprezentacji w Internecie*. W: „Zarządzanie i Technologie Informacyjne”. T. 1: *Komunikacja w dobie Internetu*. Katowice.
- S i e m i e n i e c k i B., L e w a n d o w s k i W., 2001: *Internet w szkole*. Toruń.
<http://blog.idg.pl/pomoc.php#p1> [data dostępu: 19.04.2006].
<http://blog.onet.pl/0,0,pomoc.html> [data dostępu: 19.04.2006].
http://blog.sputnik.pl/_pomoc/blog [data dostępu 19.04.2006].
<http://en.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].
<http://miasta.gazeta.pl/plock/1,35683,1916498.html> [data dostępu: 19.04.2006].
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Weblog> [data dostępu: 19.04.2006].